

kölcsönzés keretében is. Ugyanezért rugalmasan alkalmazzuk a könyvtárközi kölcsönzés szabályait, és az egy példányos könyveket is szolgáltatjuk – természetesen csak olvasótermi használatra –, feltételezve és remélve, hogy a kutatók élnek majd és nem visszaélnek ezzel a nagyszerű lehetőséggel.

Tircsné Propper Valéria

Százéves a hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár

A hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár a város legnagyobb gyűjteménnyel rendelkező, s egyben egyetlen nyilvános könyvtára.

A város lakossága jelenleg 47 707 fő, akiknek könyvtári ellátásáról a legjobb tudásunk szerint igyekszünk gondoskodni.

Hódmezővásárhely törvényhatóságú város 1880-ban alapította meg könyvtárát, azonban 27 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy 1907-ben megnyissa kapuit a nagyközönség számára. Könyvállománya ekkor kb. 3500 kötetből állt. A városban és nagy kiterjedésű külterületén működő olvasókörökkel együtt látta el olvasnivalóval a város, illetve a tanyavilág lakosságát.

A két világháború, a történelem viharai nem kedveztek a könyvtár fejlődésének, így megújju-

lása 1952-re tehető, amikor is kezdett kiépülni az országos könyvtári hálózat, s a vásárhelyi könyvtár megyei rangot kapott. Szervezte a megye könyvtárait, módszertani tanácsokkal látta el a munkatársakat, s hangsúlyt fektetett képzetükre is.

1972-ben a megyei funkció átkerült Szegedre, így városi könyvtárként működünk tovább. 1976-ban vettük fel Németh László nevét – az országban első intézményként –, s azóta is ápoljuk szellemi örökségét, arra törekszünk, hogy életművét minél szélesebb körben ismertessük meg. Ennek érdekében 1982-ben a Németh családdal közösen emlékplakettet alapítottunk, melyet ünnepélyes keretek között adományozunk az arra érdemeseknek.

Nagy múltú intézményünk hagyományait őrizve napjainkban is úgy szervezzük munkánkat, hogy megfelelhessünk a hozzánk forduló igényeknek, elvárásainak.

Már az első könyvtárkezelőnek is különös gondja volt a helyi szerzők műveire, a városról szóló könyvek beszerzésére. Az '50-es évek közepétől tudatos helyismereti gyűjtés indult. A megőrzés és a tudományos kutatás érdekében a gyűjtemény állományát külön kezeljük, s ez az anyag csak helyben használható.

Természetesen a helyi vonatkozású dokumentumok gyűjtésén kívül fokozott gondot fordítunk könyvtárunk állományának tervszerű és minden igényt kielégítő gyarapítására is. Jelenlegi dokumentumállományunk megközelíti a 300 ezret. A

nyomtatott dokumentumok mellett hanglemez-, videó- és CD-ROM-állományunk is szépen gyarapszik.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy az európai integrációs folyamatokról pontos és közérthető információhoz jussanak városunk polgárai. Ezt elősegítendő alakítottuk ki speciális dokumentumgyűjteményünket, mely az Európai Unió életének valamennyi vetületéről (agrár, ipar, környezetvédelem, szociálpolitika stb.) képet ad, s melyet folyamatosan aktualizálunk, bővítünk.





Külön részlegként működik gyermekkönyvtárunk, zeneszobánk, valamint Art-videotékánk, mely a művészfilmek gyűjtésére és kölcsönzésére szakosodott.

Névadónknak, Németh Lászlónak az emlékszobáját könyvtárunk épületében rendezték be eredeti bútorokkal, az író személyes tárgyaival. Emellett gyönyörűen megrendezett s igen sok kuriózumot bemutató Németh László állandó emlékkiállítással büszkélkedhetünk, mely igen sok látogatót vonz az ország minden területéről.

Évente 110-120 alkalommal tartunk irodalmi és más kulturális rendezvényeket, ismeretterjesztő előadásokat. A könyvtár előcsarnokában rendezzük a városban élő és alkotó művészek képzőművészeti kiállításait.

A Németh László Városi Könyvtár jelenleg tizenkét fiókkönyvtárat és hét letéti könyvtárat üzemeltet. Arra törekszünk, hogy a központi épülettől távol lévő külső kerületekben és a város külterületén működő fiókkönyvtárakban is egyenlő esélyt biztosítsunk a lakosság számára a tudáshoz, az információhoz való hozzájutásban. Ezért internetkapcsolatot hoztunk létre tíz fiókkönyvtárunkban (eMagyarország-pontok).

A fogyatékkal élők számára is igyekszünk elérhetővé tenni a könyvtári szolgáltatásokat: hangos könyvtári gyűjteményünket folyamatosan bővítjük, képernyő-leolvasó programot bocsátunk rendelkezésre. Újabban információs táblákkal, indukciós hurokkal, adó-vevőkkel bővítettük a rendelkezésre álló eszközöket.

Állásinformációs klubot működtetünk a szociális hátrányban lévő munkanélküli csoportok számára.

Informatikai fejlesztésünk keretében kiépítésre került a könyvtár lokális hálózata, ezáltal mód nyílt az erőforrások hatékonyabb kihasználására és a közös, összehangolt munkavégzésre. A városi hálózatra és az internetre történő csatlakozás megkönnyítette az adatcserét, s megnövelte könyvtárunk lehetőségeit, szolgáltatásaink minőségét. Könyvtárunk szolgáltatásainak népszerűsítésére már évek

óta saját honlapot épít, melyen betekintést adunk életünk „virtuális világába”.

Nagy gondot fordítunk értékeink képes bemutatójára, különös tekintettel régi könyveinkre, könyvritkaságainkra. Így születtek meg virtuális kiállításaink: a *Régi könyvek internetes katalógusa*, valamint *Könyvtárunk értékei és ritkaságai* című weboldalunk. Névadónk tiszteletére Németh László honlapot szerkesztünk, amely tartalmazza az író életrajzát, pályaképét, műveinek részleteit, azok hatástörténetét és értelmezését. Honlapunk a <http://www.nlvk.hu> címen található.

Kiépítettük közhasznú információs szolgáltatunkat, mely a közhasznú információk gyűjtésével, rendszerezésével és szolgáltatásával a mindennapi életben való eligazodáshoz nyújt segítséget. Rendkívül népszerű számítógépes szolgáltatásunk: látogatóink ingyenesen internetezhetnek, használhatják a könyvtár CD-ROM állományát, s szükség esetén szövegszerkesztést végezhetnek.

Nagy érdeklődés kíséri 2002 óta szervezett internetes tanfolyamainkat, amelyeken három szakképzett könyvtáros ismerteti meg az érdeklődőkkel a számítógép- és internethasználat alapvető lépéseit. Az elsősorban gyakorlati megközelítésű húszórás képzéseket kiscsoportokban (5-6 fő) tartjuk, biztosítva az egyéni problémák személyre szabott megoldását.

Kialakítottuk digitalizáló műhelyünket, amelynek keretében működik honlapunkon a Hódmezővásárhelyi Elektronikus Könyvtár, a HEK. Célja, hogy magas szintű elektronikus szolgálta-

tást nyújtson Hódmezővásárhely lakosainak és tágabb környezetének. A városhoz kötődő dokumentumokat digitalizált formában jeleníti meg, s ezzel archiválja, ápolja és széles körben ismerteti sokrétű kultúrtörténeti örökségünket.

A műhely munkatársa koordinálja az ún. könyvtári informatikai együttműködést, melynek tagjai a városban működő különböző típusú könyvtárak. Az együttműködés célja, hogy az intézményünk által városi támogatással megvásárolt könyvtári integrált rendszert, a Huntékát telepítsük ezekre a helyekre, és együtt építsünk egy közös katalógust, mely már az interneten – honlapunkon – használható.

Az utóbbi időszak fejlesztéseiből kiemelendő, hogy megnyitottuk NAVA-pontunkat, melyen keresztül elérhetők a Nemzeti Audiovizuális Archívum által egybegyűjtött közszolgálati tévé-és rádióadók felvételei.

Elindult Információs Társadalmi Tanácsadó nevű szolgáltatásunk is, mely az elektronikus ügyintézésben nyújt segítséget, s az ügyfélkapu által kínált lehetőségek felhasználásán alapul az információnyújtás folyamatában.

Könyvtárunk sokrétű, sokszínű tevékenységének rövid összefoglalója után következzen összegzésül a számunkra, könyvtárosok számára fontosnak tartott néhány gondolat.

Az élethosszig tartó tanulás, az „életre tanulás”, az átképzés központi helyszíne a könyvtár. A képzésekben való részvételhez nélkülözhetetlen segítséget nyújthatunk a könyvtárban hozzáférhető információs háttér igénybevételével. Intézményünk kiemelkedően fontosnak tartja, hogy azokra a kihívásokra, melyek napjainkban érik a könyvtárakat, megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező könyvtárosok adják meg a választ.

A Németh László Városi Könyvtár arra törekszik, hogy olyan eszközrendszert hozzon létre és működtessen megfelelő, esztétikus környezetben, amely a város valamennyi lakosa számára lehetővé teszi a gyors információ-elérést, a tanulmányaihoz, kutatásaihoz szükséges irodalom használatát.

Nagy múltú könyvtárunknak május 11-én tartottuk meg centenáriumi emléknapiját, melyen *Lázár János* polgármester, országgyűlési képviselő mondott köszöntőt. Őt három meghívott vendégünk előadása követte.

Az emlékülés tudományos jellegét, s egyben rangját *Kenyéri Katalin*, az Oktatási és Kulturá-

lis Minisztérium Könyvtári Osztályának vezető főtanácsosa *Könyvtárügyünk jogi háttere* című előadásával, majd *Barátné Hajdu Ágnes* főiskolai tanár, a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara Könyvtártudományi Tanszékének vezetője *A könyvtárosképzés irányai, a szakma jövőképe* című előadása adta meg.

Miután kaphattunk egy általános képet a könyvtárügy helyzetéről, *Szőkefalvi-Nagy Erzsébet*, a Somogyi-könyvtár igazgatója *A Németh László Városi Könyvtár helye és szerepe a megye könyvtárai között, kapcsolatépítés a szegedi Somogyi-könyvtárral* témájú hozzászólásával a százéves intézményre irányította a figyelmet, így jómagam már konkrétan a könyvtárról, az itt folyó munkáról beszélhettem.

Ezután ünnepélyes pillanatok következtek, *Németh Ágnes*, Németh László leánya átnyújtotta a Németh László-emlékplakettet intézményünknek.

Majd az erre az alkalomra megjelentetett *Könyvtári évszázad 1907–2006* című könyvtártörténeti könyvet mutattuk be, amelyet *Kőszegfalvi Ferenc* helytörténész kollégánk állított össze, és *Péter László* nyugalmazott egyetemi tanár elemzett a tőle megszokott alapos-sággal.

A délelőtti program a könyvtárépület előtt álló Németh László-szobor koszorúzásával fejeződött be.

A jó hangulatú ebéd után egymást követték jelenlegi és volt kollégáink hozzászólásai, emlékezései, közvetlen, meghitt, bensőséges hangulatban.

Vendégeinknek a centenárium alkalmából útjára indított Könyvtári Hírlevél jubileumi számával és a könyvtárhoz, Vásárhelyhez kötődő jeles személyek visszaemlékezéseit egybegyűjtő kiadvánnyal kedveskedtünk.

Nagy örömünkre szolgált, hogy nemcsak a közel lakók, a helyben munkálkodó kollégáink, hanem az ország más tájain élők is megtiszteltek bennünket jelenlétükkel, s érdemesnek tartották a részvételt ünnepségünkön. A rendezvénysorozatot nagy figyelem övezte mind a szakma – sok jókívánságot kaptunk –, mind a városvezetés és a helyi média részéről.

Reméljük, sikerült méltóképpen megemlékezni erről a nem mindennapi évfordulóról.

Soós Csilla